

PASTER PYPE EN ZIJN TIJD 1854-1926

DEEL VII

De reis van E.H. Pype naar de Lofoten met het visserswachtschip „VILLE D'ANVERS" van 28.1.1897 tot 4.3.1897.

P.S. 't Is onnodig te zeggen dat Louis en ik het allerbeste stellen aan boord van de „INGRID" waar kapitein Lever een echte vriend van ons is geworden.

Tweede brief van E.H. Pype aan de Vissers-gilde te Oostende

Svolvoer, Maandag 11u1/2

Heeren en vrienden

Wij zijn eindelijk op de Lofoten gekomen, maandag ten 11 1/2 ure.

Bergen

Als ik U laatst schreef, wij waren in Bergen aangekomen, Bergen lag 4 voet onder de sneeuw... tot groot vermaak van jong en oud. Sedert 1890 had er nog zooveel sneeuw en misschien ook sedertdien had er nog zooveel beweging in stad niet geweest. Iedereen was op loop, of liever op sleden, sneeuw schaverdijnen, ijswagens. Alle vervoer, tot de minste pakjes toe, zijn per ijssele vervoerd, ook de trams staan op sleden en glijden snel en zacht over de straten. Wij hebben den donderdag in Bergen doorgebracht om de laatste schikkingen te nemen voor de reis. Mijnheer de Consul W. Kounon, Mijnheer H. Bull, overste der visserijschool, en Mijnheer H. Fleischer, secretaris der „Societeit voor de Visserij's Vooruitgang" hebben mij de schoonste aanbevelingsbrieven gegeven voor hun vrienden in de Lofoten. Zij verdienen waarlijk mijnen warmsten dank

Naar de LOFOTEN

Den donderdagnacht zijn wij uit Bergen gevaren naar Trondhjem toe, al door de fjorden door. Prachtig schoon de hoge bergen, rotsen en klippen in 't witte gekleed met die schoone heldere zon die er op te glinsteren staat! Schoone, maar altijd hetzelfde op het laatste... sneeuw... sneeuw. De dorpjes die wij voorbij lopen zijn bijna ondergesneeuwd en wederom zien wij al sleden en mannen die langs de helling der bergen neer komen gevlogen op hunne sneeuwschaatsen! Wij zijn den vrijdag tegen den avond in Aalesund binnen gelopen, een groote visschersplaats hier in 't verre Noorden met een groot getal visschers-stoomboten, eene schoone vloot kotters die den Engelsman zou jaloers maken. Schoone kaaien verlicht met den electriek. Men laadde 2 à 400 traantonnen bestemd voor Lofoten. In Christiansund waar wij 's anderendaags 's morgens om 7 1/2 u aankwamen, kwam nog meer al zo'n tuig aan boord, fornuizen en ketels om traan te koken, pressen om levers uit te pressen, filters, enz... Wij ontmoetten hier een Vlaming of lie-

ver neen... een Noorman die 11 jaren in Rotterdam en Antwerpen geweest was en plat vlaamsch sprak.

Den zaterdagavond ten 6 ure liepen we binnen in Trondhjem, de grootste stad van 't Noorden. Jammer maar dat het avond was. Nu zijn wij toch een wandeling gaan doen. Hier ook lag er sneeuw en nog meer dan in Bergen, ook meer beweging. In de straten, breed gelijk de Avenue de la Reine lagen bondels haver al op de boomen. 't Is eten voor O.L. Heerens vogeltjes dat de menschen daar ophangen. Goeie Noorliën. Aan den hoek der „Hongengade" zat een arme sukkelaar op een vierkante blok sneeuw manhoogte. Met de rechterhand stak hij naar de voorbijgangers eene busse uit waarop er stond „voor de hongerlijdende", zijn linker elleboog rustte op de knie en in zijn mond een neuzebrandertje. Lang wit haar viel tot op zijn schouders. De bedelaar was gemaakt van... ijs en sneeuw! Maar men zou gezwoeren hebben dat het een meesterstuk was, gebeiteld uit marmor. „Great attraction" naar de ijsman!

Is het niet koud in Noorwegen? Te Bergen voelden wij geen koude, min misschien dan gij nu in Oostende. Te Trondhjem 63°25' N.B. deden ik en Louis ook aan elkaar de bemerkting dat het waarlijk niet koud was. De thermometer zei het anders. Hij merkte 12 onder 0. Verleden donderdag was het 's morgens ten 8 uren, 22 onder 0 en 's noens nog 16°C. De drooge lucht, de heldere sterren, de schoon glinsterende zon maken dat men niet zoo gevoelig is aan de koude. Ge ziet wel, uit het bovenstaande, dat wij gedurig schoon weder hebben en de barometer belooft ons dat het zal voortduren. Iets waarmee ik nog niet kan overeenkomen, 't is met de tijd, de uren van de dag. Noorwegen volgt het uur van Midden-Europa, dat maakt dat het hier een uur vroeger is dan in Oostende. Als het 9 uren is, begint de zon nog maar uit te kijken van boven de bergen en 's avonds is het ook al veel vroeger donker. De dagen zijn ten andere veel korter dan bij ons.

Te Trondhjem zijn wij aan boord gegaan van den „VESTERALEN" die ons nu recht op de Lofoten eilanden gebracht heeft. VESTERALEN, gelijk de Lofoten is een prachtig schip, wel uitgerust, in grote luxe. We zijn ter Zaterdagavond om 12 uren vertrokken en den Zondag om 11 uren kwamen wij in de IJszee. De IJszee zonder ijs. Wij lopen nog gedurig al binnen door, tussen de barre rotsen, altijd

DE REIS VAN PASTER PYPE NAAR DE LOFOTEN

Op donderdag 28 januari 1897, ondernam E.H. Paster Pype met het visserijwachtschip „VILLE D'ANVERS" een studiereis naar de Lofoten, om er de visserij en visnijverheid te bestuderen, dit ten bate van onze vissers en vishandel. De reis ging vanuit Oostende, via Rotterdam, Stavanger, Bergen, Aalesund, Kristiansund, Trondhjem, Bod en Svolvoer op de Lofoten eilanden.

Maar laten we hier Paster Pype zelf aan het woord.

Hier volgt het afschrift van zijn brieven die hij aan de Vissersgilde „t Zal wel gaan" te Oostende richtte over het verloop van de reis.

Eerste brief.

Bergen, 1897

Ik heb U immers wat beloofd. Hier is het eerste.

Zaterdag den 30en om 3 uren zijn wij van Rotterdam vertrokken en ten 4u40 langs de „Nieuwe Waterweg" in volle zee gestoken. Maandag 1 februari 's avonds stoomden wij binnen in Stavanger. Wij hebben vast schoon weer gehad en niet meer zee dan in de bassins van Oostende. Onze „INGRID" ging er lief door. Den maandagnoo varen we dicht onder de Noorsche kusten. Die kust, in de zomer zoo lief en zoo schoon, stond nu geheel in 't witte gekleed. Dat scheen de jongens van Stavanger niet te vervelen. Ze waren in de straten, aan 't rijden op sneeuw wagens, ijsperden en tot op stoelen toe, die ze plat legden en waarmee ze in volle vlucht van de hellingen afkwamen.

's Avonds was het helder schoone sterrenhemel. Wij gingen anker op ten 11 uren, maar ten 1 ure waren wij weer binnen in volle jachtsneeuw. Den dinsdagmorgen om 5 uren wederom anker op en naar zee... ten 6 uren wederom dik van sneeuw... ten 8 uren, lag de sneeuw 3 voet dik aan dek. Wij hebben al te zamen ons beste moeten doen om beter weer te commanderen... en 't is ten 11 uren gekomen ook. Wij lopen nu onder den wal langs „Udsire" naar Bergen. Van Bergen hebben we nog 3 1/2 dagen reis en wij zullen in de Lofoten aankomen. Van daar zal ik iets kunnen zeggen over de visscherij. In Stavanger hebben wij vernomen dat de visscherij op de Lofoten reeds druk bezig was.

Intussen groet ik de vrienden van Oostende.

*Uw toegenegen
H. Pype*

met sneeuw bedekt. Wonderbare zeevaart tussen al die rotsen en klippen. Gij schijnt ten volle ingesloten te zijn tusschen hoge bergen, zonder nergens een opening.

Op dat ingesloten meer loopt ons schip altijd in volle vlucht vooruit, vooruit totdat hij met zijnen neuze tegen de klippen aankomt.

Louis en ik zeggen ons soms „gaan die klippen misschien wijken voor de „VESTERALEN“?... en daar... daar komt een opening. De „VESTERALEN“ zit er in en voor uwe oogen staat een nieuw meer open, met schoone witte houten huisjes alhier en aldaar gezaaid in een valleitje.

Wij zijn te Bod, de laatste plaats van het vaste land om 4 uren 's morgens. Bod heeft 4 duidende zielen, maar nu is de gehele stad bijna leeg. Alle zeelieden zijn naar de Lofoten, waar wij nu ook recht op lopen. De volgende keer zal ik iets weten te zeggen over de vischerij in de Lofoten.

Groet de vrienden.

Uw toegenegegen
H. Pype

Derde brief van Paster Pype aan de Vischersgilde te Oostende.

Heeren en vrienden

Henningsvoer, Lofoten
Februari 1897

In de Lofoten

Ik heb U laatst geschreven wanneer wij juist in de Lofoten aangekomen waren, uit Svolvær. Wij hebben nu hier al een weinig rondgelopen en het een en ander gezien.

't Hotel van Svolvær

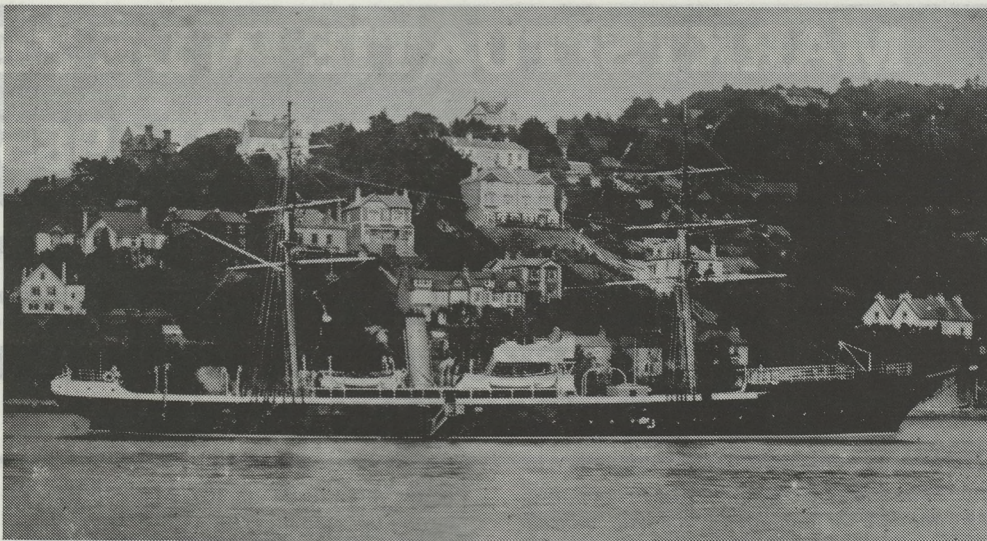
In Svolvær is er een hotel, juist zoo groot en zoo schoon, niet als de onze op den dijk... Maar er is toch een hotel... en wij waren er seffens thuis. Daar vernamen wij dat een Belgische Gazette van ons gesproken had en gezegd dat het wel deernlijk was voor België aan de eskimo's te moeten leeren visschen. Zij schenen niet te wel gezind te zijn als eskimo's aanzien te worden.

Wij waren nu in Lofoten op die groote vischerij en wilden maar zoo onmiddellijk beginnen les nemen, toen Kapitein-Kommandant Knap ons zegde dat er voor het ogenblik geen enkele visscher uit Svolvær naar zee ging en zij zelve geen visch konden vinden om te eten. Hij wees ons Reine aan als de beste plaats voor het ogenblik om de vischerij te zien.

Met pak en zak naar Reine

Wij hadden nog juist de tijd om naar ons hotel te loopen en al onze pakken aan boord van een stoombootje te gooien dat op het vertrekken stond naar Rost en Reine. Hadden wij tot nu toe schoon weder gehad, moesten wij ook wel proeven aan het slechte weer op de Lofoten, en slecht weder hadden wij van zoohaast wij buiten vielen. Het sneeuwde... natuurlijk... daar het alle dagen sneeuwt, maar zoo eene deling van blomme heb ik in mijn leven nooit gezien, en erbij zoodanig waaien dat wij 22 uren nodig hadden om de 36 mijlen af te leggen van Svolvær naar Reine... en toch was het wel goed voor ons dat wij niet al te vlug liepen. Wij zouden daar toegekomen zijn 's nachts om 2 uren. Verbeeld U hoe wij op elkaar zouden staan kijken hebben als men ons uit de baai met den boot aan wal zouden gezet hebben.

In Reine, waar noch hotel, noch herberg is, wat een ongelukkige barrelketen; een huis, drie voet sneeuw en gedurig aan het voort-

De „VILLE D'ANVERS" in Noorwegen.

sneeuwen, 10 graden onder 0, en al dat plezier 's nachts om 2 u. Wij kwamen den dinsdag, 9 februari 's noens toe. Danke God.

De visschers van Reine

Reine... Reine... Reine..., is niet, buiten het vischseizoen. Twee, drie kleine huizetjes. Juist iets gelijk op de Feroe-eilanden. Maar nu is er meer leven. Een deel visschers zijn hun hier komen neerzetten uit andere delen van Noorwegen. Welk een ongelukkig leven hebben die sukkelaars toch! Met verscheidene equipages huren zij een klein huizeke. Hunne kost is er wat gezouten haring, pattatten met kazakken, fladbrood en water uit den bronnen. In het midden staat een ladder waarlangs zij naar hun bed gaan. Als men wel die naam mag gebruiken voor een soort bak boven kepering opgeslagen en waarin ze met 4 tot 6 tegelijk moeten in liggen. Geheel hun huizeke hangt en ligt vol met olielampen, vischtuig, hoeken, vischlijnen, vischgraten, vischkoppen, levers en kisten in vaten. Hunne provisies ligt buiten in koffers. Voor iedere barak staan er zoo 30, 40 van alle kleur en alle grootte en in den sneeuw.

Paster Pype aan boord van de „VILLE D'ANVERS".

Het visschen te Reine

Er zijn in Reine een 300-tal vaartuigen: beegvisschers (lijnvischers) en nette- of zoals ze hier zeggen gaarnboten. Iets schooner als vaartuig kunt ge niet dromen. 't Zijn open en grote boten. Voor en achter loopt de steven op, recht venetiaanse gondollen. De bemanning voor de beegvissers is van 4 à 6 man. De netvisschers zijn met 5 of 6 man aan boord. 't Zijn hier al, of bijna al, booten die 's morgens varen nadat het signaal gegeven is. In de Lofoten mag niet één man naar zee gaan vooraleer de „OPSYN" of opziener het signaal gegeven heeft en 's avonds komen ze weer binnen.

De Oostendenaars aan het visschen

Op onze eerste reize haalden wij een goed 300 kabeljauws in onze netten binnen. In het eerste net zaten er 36 schoone grote dikke vette kabeljauws. 't Is een plezier dat te zien binnenhalen. Den tweeden keer hadden wij er ten minste ook wel zooveel. Doch waren wij verre van de hoogste te zijn in de Lofoten. In Balstad, dicht bij Reine, had een boot 1500 kabeljauwen, één in Henningstad had er 1000.

(Vervolg volgende week)

Archief E. Vanalderweireldt
bewerkt door
Martine Vandenberghe.

Niets van deze tekst
of foto's
mag overgenomen worden
zonder schriftelijke toelating
van de uitgeefster.